

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL SPOR ETKİNLİKLERİ VE İŞLETMECİLİĞİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM BULGULARI.....	8
8.	EKLER.....	31

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: Benzer Nitelikte Olup, Parçalara Bölünerek Gerçekleştirilen İşler	20

KISALTMALAR

BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPOR AŞ	İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Demirbaş Envanter İşlemlerinin Mevzuata Uygun Gerçekleştirilmemesi ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması
2. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. 10 Yıllık İşletme Hakkı Devir Süresi Bitmiş Olan Taşınmaz İçin Şirketin Mevcut Kiracı İle İhale Yapmaksızın Yeni Sözleşme Düzenlemesi
2. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması
3. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması
4. Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması
5. Şirket Ana Hizmet Binasının Yapı Kullanma İzin Belgesinin Olmaması
6. İBB'den İhale Kapsamında Alınan İşlerin İhale Kapsamı Dışına Çıkacak Şekilde Parçalara Bölünerek Alt yüklenicilere Yaptırılması
7. İhale Kapsamında Alınması Gereken Hizmet Alımının Doğrudan Temin Edilmesi
8. Şirket Tarafından İhale Edilen İşlerin Teknik Şartname Hükümlerinin Yüklenici Firmalar Tarafından Tam Olarak Yerine Getirilmemesi
9. Yemek Hazırlama ve Dağıtım Hizmeti Alımında Kontrol Teşkilatının İşin Uzmanı Kişilerden Oluşturulmaması
10. Yeni Birim Fiyat Uygulamasının Teknik Şartname Hükümlerine Aykırı Yapılması
11. Şirket Yükümlülüklerinin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Ek Mali Külfete Katlanması
12. Yüklenici Firma Olarak İşletilen Bazı Spor Tesislerine ait Elektrik, Doğalgaz, Su Fatura Bedellerinin Şirket Bütçesinden Ödenmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi (SPOR AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından, 1580 sayılı Belediye Kanunu (mülga), 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (mülga) ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (mülga) hükümlerine göre 1989 yılında kurulmuş olup 02.10.1989 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

SPOR AŞ, Şirket ana sözleşmesinde gösterilen faaliyet alanı çerçevesinde; spor tesisi kurma ve işletme, spor organizasyonları, araştırma ve eğitim faaliyetlerinde bulunma, reklam, tanıtım, sponsorluk ve danışmanlık hizmetleri sunma ve bu hizmetlerin sunumu ile ilgili olarak her türlü ticari faaliyette bulunma işleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin gerçekleştirilebilmesi için Türkiye sınırları içinde bulunan taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis edebilmekte, bunları alıp satabilmekte, kira ile işletebilmekte veya kiraya verebilmektedir.

Şirket, özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket, gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi tutulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunmaktadır. Yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişiler seçilebilmektedir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tüzel kişiyle birlikte tescil ve ilan olunmaktadır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş gerçek kişi toplantılara katılıp oy kullanabilmektedir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile

yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan Yönetim Kurulu, ortakları temsilen on üç üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 20.04.2022 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmiştir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdürlük, on müdürlük, otuz şeflik ve iki müşavirlikten oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2022 tarihi itibarıyla 2638'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

SPOR AŞ'nin nominal sermaye tutarı 61.250.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Şirketin 2022 yılı dönem sonu itibarıyla aktif toplamı 444.715.800,68 TL, net satışları 861.023.934,42 TL olup, dönem net karı 54.913.752,56 TL'dir. Dönem net karının önemli bir kısmı olağan faaliyetlerden oluşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şirketin %99,68 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2022 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	61.054.000,00	99,68
İSFALT İstanbul Asfalt Fabrikaları San. ve Tic. AŞ	122.500,00	0,20
İstanbul Halk Ekmek Un ve Unlu Maddeler Gıda San. ve Tic. AŞ	45.080,00	0,0736
İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ	24.500,00	0,04
İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ	3.920,00	0,0064

Şirketin iştirak ederek ortaklık kurduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'un "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt

zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda fonksiyon esasına göre ilgili hesaplara kaydedilmekte, ayrıca yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de gider yerlerine göre izlenmektedir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketlerin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulları, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında (TMS) öngörölmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlamakta ve genel kurula sunmaktadır. Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığı, borç ve yükümlülükleri, öz kaynakları ve faaliyet sonuçları tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir şekilde şeffaf ve güvenilir olarak çıkartılır.

6102 sayılı Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurullarının yıllık faaliyet raporları, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında (ve söz konusu Kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Spor AŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir.

Şirket, 2022 yılı faaliyetlerine ilişkin olarak bağımsız denetime tabi olup tercihe bağlı olmaksızın TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Öz kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na ve ayrıca Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuat düzenlemelerine tabi olmadığından, Şirket'te bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi, idare yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; kuruluşun amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan sistemi ifade etmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulunun; işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği ifade edilmiştir. Şirkette söz konusu düzenlemede belirtilen mahiyette bir komisyon kurulmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Şirket, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmamakla birlikte, iç kontrol işlemlerine ilişkin olarak anılan Kanun hükümlerine benzer aşağıdaki uygulamalar mevcuttur:

- Muhasebe sistemine yansıyan tutarlar ile fiili envanter arasında periyodik mutabakatlar yapılmaktadır. Günlük kasa kontrolleri, günlük banka mutabakatları ekstre üzerinden, aylık borç/alacak mutabakatları telefon ve mail yolu ile, yıllık mutabakatlar ise yazılı olarak

yapılmaktadır.

- İç Yönerge gereğince imza sirkülerindeki yetkiler dahilinde, Yönetim Kurulu Başkanı, Başkan Vekili, Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Müdür ve müdürlerin münferiden atacakları imzalarda yetki ve limitleri belirlenmiştir.

- Söz konusu İç Yönergeye göre 500.000,00 TL'ye kadar olan ödemeler, biri mali işlerden sorumlu olmak üzere ikinci derece imza yetkilisi iki kişinin müşterek imzası ile gerçekleştirilebilmekte, 500.000,00 TL'yi aşan ödemelerde birinci derece imza yetkilisi Yönetim Kurulu Başkanı / Başkan Vekili veya Genel Müdür ile mali işlerden sorumlu ikinci derece imza yetkilisi bir kişi veya birisi Genel Müdür olmak üzere birinci derece imza yetkililerinden iki kişinin müşterek imzaları gereklidir.

- Şirket tarafından çıkarılmış olan İnsan Kaynakları Yönergesi ve buna bağlı olarak çıkarılan Disiplin Yönergesi mevcuttur.

- Personelin imzaladığı yazılı görev tanımları bulunmaktadır.

- Yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte, birimlerin işlemlerine ilişkin süreçlerde birbirlerinin kullandıkları programlara ve iş süreçlerine müdahaleleri yönetim politikası olarak engellenmiştir.

- Yine yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte Şirkette bilgi sistemine veri girişi /onay / veri görüntüleme konusunda kişi bazlı yetkilendirmeler belirlenmiştir.

- Şirkette görevler ayrılığı ilkesi mevcuttur.

- Şirketin, ihale ve satınalma yönergesi, istisna kapsamında satınalma prosedürü, doğrudan satın alma prosedürü bulunmaktadır.

- İnsan kaynakları, bilgi teknolojileri, teknik işler ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm talepler kurumsal kaynak planlama sistemi ile entegre portal üzerinden gerçekleştirilirken iç ve dış yazışma, onaylar elektronik belge yönetim sistemi ile ilerlemektedir.

İç kontrolün geliştirilmesine yönelik uygulamaların devam ettiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi

kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Demirbaş Envanter İşlemlerinin Mevzuata Uygun Gerçekleştirilmemesi ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması

Şirket tarafından 2022 yılı içerisinde gerçekleştirilen demirbaş envanter işlemlerinin, mevzuata uygun gerçekleştirilmediği ve 255-Demirbaşlar Hesabının doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “III – Envanter” başlıklı 66’ncı maddesinde; her tacirin, ticari işletmesinin açılışında varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkartacağı belirtilmiş; tacirlerin açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenleyeceği ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “Envanter çıkarmak” başlıklı 186’ncı maddesinde ise envanter çıkarmak; bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Kanun’un “Bilanço” başlıklı 192’nci maddesinde ise bilanço; envantere gösterilen kıymetlerin tasnifli ve karşılıklı olarak değerleri itibariyle tertiplenmiş hulasası şeklinde ifade edilmiştir.

Mezkur mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, ticaret şirketleri dahil tüm tacirlerin, faaliyet başlangıcından itibaren faaliyet dönemini esas alarak periyodik envanter çalışması yapması; yapılacak bu çalışma sonucunda hazırlanacak listelerin, varlıkların adet ve değeri

hakkında ayrıntılı bilgi sunması gerekmektedir. Ayrıca 213 sayılı Kanun'da yer alan bilanço ve envantere ilişkin tanımlamalara bakıldığında, envanter sonuçlarının, dönem içi kayıt ve işlemler de dikkate alınarak, önceki dönem bilanço ve envanter sonuçları ile uyumlu olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin yıllar itibariyle envanter çalışması yaptığı, ancak bu çalışmanın önceki dönem bilanço ve envanter durumu referans alınarak karşılaştırmalı şekilde yapılmadığı, sayımın fiilen var olan demirbaşların listesinin çıkartılması suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

Önceki dönemlere ilişkin envanter verileri dikkate alınmadan, sayımın fiili mevcutlar esas alınarak yapılması, önceki dönemlerde Şirketin mülkiyetine geçip muhasebeleştirilen demirbaşların hali hazırda mevcut olup olmadığı konusunda güvence vermemektedir. Bu durum envanter çalışma sonuçları ile bilançoya esas değerlerin karşılaştırılmasını imkansız hale getirmekte, zayi ve kaybolan demirbaşlara ilişkin ise sorumlulukların tespitini zorlaştırmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, takip eden envanter çalışmalarında Bulgu konusu hususlar doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Ancak, 2022 yılında gerçekleştirilen envanter çalışmalarının usulüne uygun olmaması, 255-Demirbaşlar Hesabının güvenilir bilgi sunmamasına neden olmuştur.

Buna göre, Şirket tarafından yapılacak envanter çalışmalarının fiilen var olan demirbaşların listesinin çıkartılması yerine, önceki dönem bilanço ve envanter durumu referans alınarak karşılaştırmalı şekilde yapılmadığı gerekmektedir.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Şirket işçileri için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve dolayısıyla mali tablolarda izlenmediği görülmüştür.

(1) seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" bölümünde yer alan "Hesap planı açıklamaları" başlıklı (C) bendinde; hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının ilgili gider hesaplarına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirileceği; izleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık tutarlarının 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı

Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in "I-Muhasebenin Temel Kavramları" başlıklı bölümünde ihtiyatlılık kavramının; muhasebe olaylarında temkinli davranılmasını ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin gözönüne alınmasını ifade ettiği belirtilerek, bu kavram gereği, işletmelerin muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayıracakları ifade edilmiştir.

Tebliğ'in yine aynı bölümünde tanımlanan dönemsellik kavramının; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını ifade ettiği belirtilerek, bu kavram gereği, gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirileceği, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin diğer iştiraklerinden sözleşme kapsamında devraldığı 5 işçi için, yine karşılığı tutarlar devralınarak ayrılan 189.771,49 TL kıdem tazminatı karşılığı dışında, personel için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarını ayırmadığı ve 372 veya 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlemediği tespit edilmiştir. Bu durum, Şirketin ileride ödenmesi muhtemel yükümlülüklerini, karşılık ayırarak ilgili dönemlerinde giderleştirmemesine, dolayısıyla yükümlülüklerin mali tablolarda olması gerekenden az, ticari karın ise olması gerekenden fazla görünmesine neden olmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, kıdem tazminatı karşılık giderlerinin kanunen kabul edilen giderler arasında olmadığı ve dolayısıyla vergi matrahından indirilemediği, bu nedenle Şirket tarafından Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlenen mali tablolarda kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı belirtilmiştir.

Ancak bir giderin kanunen kabul edilmesi ya da edilmemesi, ilgili tutarın muhasebeleştirilmesi açısından herhangi bir hüküm doğurmayıp, giderin kanunen kabul edilmemesi muhasebeleştirilmesine engel olmamakta; muhasebeleştirilen bu giderler vergi beyannamelerinde matraha ayrıca eklenmektedir. Nitekim Şirketin muhasebe kayıtlarında ve kurumlar vergisi beyannamelerinde, çeşitli kanunen kabul edilmeyen giderlere yer verilmiştir.

Sonuç olarak, mali tabloların doğru bilgi sunması ve ileride ödenmesi muhtemel yükümlülüklerinin takip edilebilmesi açısından, ihtiyatlılık ve dönemsemsellik kavramları gereği işçiler için hesaplanan kıdem tazminatlarının vadesine göre 372 veya 472-Kıdem

Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: 10 Yıllık İşletme Hakkı Devir Süresi Bitmiş Olan Taşınmaz İçin Şirketin Mevcut Kiracı İle İhale Yapmaksızın Yeni Sözleşme Düzenlemesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından Şirkete 10 yıl süreyle işletme hakkı devredilen ve Şirket tarafından 01.12.2011 tarihinden başlamak üzere 10 yıllığına bir İşletmeciyeye kiralanan taşınmazın kira sözleşmesinin, 10 yıllık işletme hakkı devir süresi bitmiş olmasına rağmen ihale yapılmaksızın mevcut kiracı ile sözleşme yenilemek suretiyle uzatıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesinde; büyükşehir belediyelerinin, mülkiyet veya tasarruflarındaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisleri, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebileceği ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebileceği düzenlenmiştir. Aynı hükümde, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devrinin 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğu ifade edilmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339'uncu maddesinde; konut ve çatılı işyeri kiralalarında kiracının, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşmelerin aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılacağı; kiraya verenin sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceği, Ancak 10 yıllık uzama süresi sonunda kiraya verenin, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği belirtilmiştir.

Buna göre, Şirketin İBB tarafından kendisine 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi kapsamında işletmesi devredilen tesislerin, üçüncü kişilere kiraya verme işlemlerini 2886 sayılı

Kanun kapsamında ihale yaparak gerçekleştirmesi; Ayrıca, 10 yıl süreli kiraya verdiği çatılı işyerlerinin kira sözleşmelerini, sözleşme bitim tarihinden en az üç ay önce bildirmek suretiyle sonlandırması gerektiği anlaşılmaktadır.

İBB tarafından Şirkete, 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi kapsamında işletmesi devredilen, İstanbul ili Sultangazi ilçesi Cebeci mahallesinde yer alan tesisin, 19.870 metrekarelik kısmı ile halı saha, kafeterya ve otoparktan oluşan sosyal ve sportif donatı alanı, Şirket tarafından üçüncü bir şahsa 2011 yılında, işletme hakkı devir süresine paralel olarak 10 yıllık süreyle kiraya verilmiştir.

Yapılan incelemede;

- Şirkete İBB tarafından işletme hakkı devredilen tesisin devir süresi 2021 yılında sonlanmasına ve aynı yıl içerisinde Şirketin kiraya verme sözleşme süresi sona ermesine ve dolayısıyla Şirketin taşınmaz üzerinde işletme yetkisi sonlanmasına rağmen, Kiracı ile mevcut kiralama sözleşmesinin sonlandırılmadığı,

- Şirketin tesis üzerindeki işletme yetkisi temelde 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine dayanmasına ve dolayısıyla tesisin üçüncü kişilere devrinin ihale mevzuatına tabi olmasına rağmen, Şirketin mevcut kiracı ile ihale yapılmaksızın sözleşme yenilediği,

Tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, İBB tarafından Şirkete herhangi bir bildirim yapılmadığı, kamu zararı oluşmaması için mevcut kiracıyla 1+1 yıllık yeni kira sözleşmesi yapıldığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesince yeniden aynı mevzuat çerçevesinde Şirkete işletme hakkı devri yapılması durumunda, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 26'ncı maddesi uyarınca yasal gereğinin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Ancak, Şirket lehine İBB tarafından yapılan işletme hakkı devri süresi bitmiş olduğundan ve dolayısıyla Şirketin ilgili taşınmaz üzerinde hukuki tasarruf yetkisi kalmadığından, yeni kira sözleşmesi düzenlemesi öncesinde hak sahibi İBB ile iletişime geçilmesi ve alt kiracı ile sözleşme yenilenebilmesi için Şirket lehine işletme hakkı devrinin de yenilenmiş olması ve kira sözleşmesinin ihale yapılmak suretiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Şirketin hukuki ihtilaflara sebebiyet vermemek bakımından, üzerinde

işletme yetkisi sonlanmış taşınmazlara ilişkin kiraya verme işlemi gerçekleştirilmemesi, hak sahibi İBB'nin herhangi bir ihtarda bulunmayarak kullanımını zımnen onayladığı varsayımında ise, kiraya verme işlemlerini hakkın dayanağı olan düzenleme doğrultusunda ihale yapmak suretiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette görev yapan personel ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırılarak poliçe bedellerinin şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların, madde kapsamında sigortalı sayılacakları ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, genel sağlık sigortalısı sayılacakları belirtilmiştir.

Buna göre, İhale kapsamında özel sağlık sigortası yaptırılan tüm personel ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, 5510 sayılı Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır.

Kamu kaynağı kullanmayan anonim şirketlerde üst düzey yöneticiler için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu uygulama özel sektör mantığı gereği bir teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta ve genel olarak aile fertleri dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri uygulamasında ise genel olarak, indirimli bedellerin personel tarafından karşılanması suretiyle sigorta yapılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kaynaklarını ekonomik kullanması konusunda özen yükümlülüğü de bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirket Yönetim Kurulunun 25.10.2021 tarih ve 2021/51 sayılı Kararı gereğince çıkılan açık ihale sonucu 2022 yılını kapsamak üzere Şirket personeli ve aile fertleri için toplamda 128 kişiye özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve 498.819,84 TL bedelin

şirket bütçesinden ödendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket; özel sağlık sigortası hakkında Şirketin İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde belirtilen unvanların yararlandığını, bu imkânın, çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personelin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan, yönetici grubuna ve aile üyelerine, yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olarak sağlandığını ifade etmiştir. Şirket tarafından ayrıca, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi kapsamında, özel sağlık sigortası harcamalarının belirli şartlar altında gelir vergisi matrahından indirilebileceğinin düzenlendiği, madde hükmünden anlaşılacağı üzere Devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği, nitekim profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticilerin motivasyonlarını arttırarak şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını sağlamak amacıyla özel sağlık sigortası yaptırılabilirdiği belirtilmiştir.

Ancak, Anayasanın 124'üncü maddesinde kimlerin yönetmelik çıkartabileceği düzenlenmiş olup, bunlar arasında şirketler sayılmamıştır. Dolayısı ile Şirketin yönetmelik çıkartma yetkisi bulunmadığından, belirtilen yönetmeliğin Şirket içi yönerge olduğu değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Diğer taraftan, üst düzey yöneticiler ve bunların aile fertleri adına Şirket bütçesinden yaptırılan özel sağlık sigortalarının gerek Gelir Vergisi Kanunu'na uygun olduğu ve gerekse çalışanların motivasyonlarını arttırmak suretiyle şirkete olan katkılarını artıracakları gerekçeleri ileri sürülmüş olsa da; adına poliçe düzenlenen her bir şirket çalışanı ve bunların aile fertleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için işveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır.

Yine, Şirket tarafından, Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlar ve bunların aile fertleri adına özel sağlık sigortası yaptırılmasının teşvik edildiği belirtilmiş olsa da; Kanun'da yapılan düzenlemenin amacı, kamu kaynağı kullanılarak özel sağlık sigortası yaptırılmasına yönelik olmayıp, özel sağlık sigorta poliçe bedellerinin çalışanların gelir vergisi matrahından indirilmesine yöneliktir.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde; yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Aynı

Kanun'un 553'üncü maddesinde; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları, 555'inci maddesinde; şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; 560'ıncı maddesinde ise sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu sermayesi kullanan Kuruluşun Şirket zararına uğramaması, diğer taraftan yönetim kurulu üyeleri ile diğer yöneticiler hakkında hukuki sorumluluğa sebebiyet verilmemesi bakımından; Sosyal Güvenlik Kurumu primleri ile personelin alacağı sağlık hizmetlerinin Devletin sunmuş olduğu standartlar çerçevesinde karşılandığı dikkate alınarak, bu standartlar dışında alınmak istenen sağlık hizmet giderlerinin kamu kaynakları ile karşılanmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

Şirket bünyesinde çalışan işçilerin kullanılmamış yıllık izin haklarının bulunduğu, mevzuata uygun olmayan bu durumun ayrıca Şirket açısından mali risk oluşturduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de Kanun'a paralel bir şekilde yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona

ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 755,00 TL (2022 yılı için güncellenmiş tutar) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri, işçilerin emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde kullanılmamış izinlerinin bulunması durumunda, bu izin haklarının ücrete dönüşeceği anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmayıp, birikmesine sebep olunması mevzuata uygun olmayacağı gibi, hem Şirketin ileride ödemesi gereken birikmiş mali yük altına girmesine neden olacak hem de idari para cezasına sebep olabilecektir.

Yapılan incelemede, Şirkette çalışan işçilerden 200 gün üzerinde izin hakkı bulunan personel olduğu, 8 işçinin 100 gün ve üzeri, 268 işçinin ise 50 gün ve üzeri izin hakkı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, tüm çalışanların yıllık izin planlarının yapılması konusunda çalışma başlatıldığı; yapılan yıllık planlama çerçevesinde 2023 yılı itibarıyla biriken yıllık izinlerin kullandırılmaya başlandığı, Şirkete ek yük getirmemesi adına çalışanların biriken yıllık izinlerinin kullandırılması gayretinin, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerek mevzuata uygunluk açısından gerekse Şirkete ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin süresinde kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 4: Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

Şirkette istihdam edilen işçilerin bazılarına, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında; fazla çalışma süreleri toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Çalışma süresi" başlıklı 63'üncü maddesinin son fıkrasında; çalışma sürelerine ilişkin uygulama şekillerinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla

çalışmada sınır” başlıklı 5’inci maddesinde; fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Yine 4857 sayılı İş Kanunu’nun “İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık” başlıklı 104’üncü maddesinde; personelini Kanun’un 63’üncü maddesinde ve Yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak çalıştıran işveren veya işveren vekillerine idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, fazla çalışma süresinin bir yılda 270 saatten fazla olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirkette istihdam edilen 33 personele ilişkin fazla çalışma süresinin 4857 sayılı Kanun’da belirlenen üst limiti aştığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, mevzuatta her ne kadar fazla çalışma süreleri belli esaslara bağlanmış olsa da Kanun’un 102’nci maddesinin (c) bendinde sayılı haller oluşmamış ise işverene karşı uygulanabilecek bir yaptırım bulunmadığı ifade edilmiştir. Buna göre Şirket; işveren, işçinin fazla çalışma için onayını almışsa, işçiye fazla çalışmasının karşılığını ödemişse yahut işçiye hak ettiği serbest zamanı süresi içinde kullandırmışsa, bu maddede yazılı para cezasına muhatap olunmayacağını belirtmiştir.

Ancak Bulgu konusu, 102’nci maddenin (c) bendinde düzenlenen idari para cezasına ilişkin olmayıp, 104’üncü madde kapsamında düzenlenen idari para cezalarına ilişkindir. 102’nci madde, 41’inci maddede yer alan 270 saat düzenlemesinin aşılması halinde idari para cezası öngörmemektedir. Bu maddede ön görülen ceza, fazla çalışmalara ilişkin ücretin ödenmemesi, serbest zamanın kullandırılmaması ve fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamasına ilişkindir ki, Bulguda bu konulara ilişkin bir eleştiri getirilmemiştir.

Şirket ayrıca, Kanun’un 104’üncü maddesi kapsamında düzenlenen idari para cezasının, 63’üncü maddede belirtilen haftalık çalışma saatinin aşılması yahut farklı biçimde değiştirilmesi halinde verilmesi gerekeceğini belirtmiştir. Bu çerçevede Şirket, fazla çalışmanın yıllık 270 saati geçmesinin Şirket açısından idari para cezası doğurmayacağını, ancak işçiye iş akdini haklı olarak fesih hakkı vereceğini; çalışma sürelerinin, 63’üncü maddede belirtilen esaslara uygun olarak belirlendiğini ifade etmiştir.

Ancak Bulgu konusu husus salt idari para cezasına ilişkin olmadığı gibi, yine Şirketin

ifade ettiği şekliyle doğrudan Kanun'un 63'üncü maddesinde düzenlenen hususlara ilişkin değildir. Kanun'un 104'üncü maddesinde "Bu Kanunun 63 üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran ... işveren veya işveren vekiline binikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir" ifadesi kullanılarak, idari para cezasının Yönetmelik kapsamında belirtilen süreler için de geçerli olduğu düzenlenmiştir. İşçilerin fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı hususu, idari para cezasına bakan tarafla anılan Yönetmelik kapsamında düzenlenmiştir.

Şirketin idari para cezası uygulanamayacağına ilişkin değindiği mevzuat hükümleri konuyla doğrudan ilişkili olmamakla beraber, Bulguda yer alan işçilerin fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı hususu, yukarıda da belirtildiği üzere salt idari para cezası açısından ele alınmamış, ayrıca Kanun'un 41'inci maddesi kapsamında eleştiri konusu yapılmıştır. Şirket idari para cezasına muhatap olmayacak olsaydı dahi bu durum, Kanunla getirilen kamu düzenine ilişkin hükümlere uymamaya dayanak oluşturmamaktadır.

Sonuç olarak, mevzuata uygun hareket edilmesi ve idari para cezasına muhatap olunmaması bakımından, Şirket bünyesinde istihdam edilen işçilere bir yılda 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Şirket Ana Hizmet Binasının Yapı Kullanma İzin Belgesinin Olmaması

Şirketin, ana hizmet binası olarak kullandığı taşınmazın, yapı kullanma izin belgesinin bulunmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı kullanma izni" başlıklı 30'uncu maddesinde; yapılar tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde ise bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren idareden izin alınmasının mecburi olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından Genel Müdürlük binası olarak kullanılan taşınmazın yapı kullanım izin belgesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, yapı kullanım izin belgesinin, mülkiyet sahibi ya da mülkiyet sahibinin vekâlet verdiği kişiler tarafından yapılacak başvuru neticesinde verildiği belirtilerek, İBB'ye bu kapsamda yazı ile talepte bulunulduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketin ruhsatlı yapılarda faaliyet göstermesi İBB'nin değil Şirket Yönetiminin sorumluluğunda olduğundan, ruhsatlandırma işlemleri tamamlanana kadar Şirket faaliyetlerinin imara uygun yapılarda devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: İBB'den İhale Kapsamında Alınan İşlerin İhale Kapsamı Dışına Çıkacak Şekilde Parçalara Bölünerek Alt yüklenicilere Yapıtılması

Şirketin, İBB'den ihale kapsamında almış olduğu, "2022 yılı muhtelif gençlik ve spor organizasyonları ile bu organizasyonların tanıtım duyuru çalışmaları hizmeti alımı" işini gerçekleştirmek üzere "2022 yılı yarı maraton organizasyonu organizasyon hizmet alımı" ve "2022 yıl muhtelif org. teknik kiralama hizmeti alımı" işlerini, ihale mevzuatı dışına çıkacak şekilde parçalara bölerek alt yüklenicilere yaptırdığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) beninde; belediye iştiraklerinin de içinde bulunduğu Kanunda sayılan kuruluşların, ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2022 yılı için 33.494.082,00 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımlarının ihale mevzuatından istisna tutulduğu belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.3'üncü maddesinde ise, idarelerin 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddenin (g) bendi kapsamında gerçekleştirecekleri ve yıllık planlama yapılabilen (yıl boyunca alınması gereken) mal ve hizmet alımlarına ilişkin değerlendirmenin, bu mal ve hizmetlerin yıllık toplam yaklaşık maliyeti dikkate alınarak yapılacağı ve bu çerçevede söz konusu alımların anılan bent kapsamında yapılıp yapılmayacağına karar verileceği, dolayısıyla planlanabilen yıllık ihtiyaçların bu bent kapsamında gerçekleştirmek amacıyla bölünmesinin Kanuna açık aykırılık oluşturacağı ifade edilmiştir.

Buna göre, Şirketin, ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacağı 33.494.082,00 TL'yi aşmayan mal ve hizmet alımlarını, piyasadan ihale yapmaksızın karşılayabileceği, ancak alım tutarlarının belirtilen limitin altında kalmasını temin amacıyla alımların parçalara bölünemeyeceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, teknik şartnameleri benzer nitelikte işler içeren ve aşağıdaki tabloda detayları görüleceği üzere, yaklaşık maliyeti toplam 41.727.214,26 TL olan iki işin,

ihale yapılmak suretiyle gerçekleştirilmesi gerekirken, teknik şartnameleri kısımlara ayrılarak, aynı iki firmanın davet edilmesi ve sonucunda aynı firmayla sözleşme yapılarak, istisna kapsamında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 2: Benzer Nitelikte Olup, Parçalara Bölünerek Gerçekleştirilen İşler

Alım Tarihi	İhale Konusu İşin Adı	Yaklaşık Maliyet (TL)	İki İşin Yaklaşık Maliyet Toplamı (TL)	Alım Tarihi 3 (G) İstisna Alım Limiti	Davet Edilen Firma Sayısı
21.03.2022	2022 Yılı Yarı Maraton Organizasyonu Organizasyon Hizmeti	10.994.298,00	41.727.214,26	33.494.082,00	2
11.04.2022	2022 Yılı Muhtelif Org. Teknik Kiralama Hizmeti Alımı İş	30.732.916,26			

Alımı yapılan işlerin etkinliklere yönelik teknik işler olması, benzer iş kalemleri içermesi ve alıma aynı firmaların davet edilmesi, bu işlerin arasında doğal bağlantı olduğunu ve aynı firmalar tarafından tek sözleşme ile gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. İşlerin yakın tarihlerde yapılan farklı alımlarla aynı firmaya gördürülmesi, açık ihale ile gerçekleştirilmesi gereken hizmet alımlarının, rekabetten uzak şekilde istisna kapsamında aynı firmadan alınması anlamına gelmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, taahhütleri altında bulunan; “2022 Yılı Muhtelif Gençlik ve Spor Organizasyonları ile Bu Organizasyonların Tanıtım Duyuru Çalışmaları Hizmet Alım İş” ihalesinin 07.03.2022 tarihinde yapıldığı ve kesinleşen ihale kararının kendilerine 15.03.2022 tarihinde tebliğ edildiği; bu iş kapsamındaki ilk organizasyonun, sözleşmenin imzalanmasını müteakip 5 takvim günü sonra, 27.03.2022 tarihinde yapılacak olan İstanbul Yarı Maratonu Organizasyonu olduğu; Bulguya konu olan diğer “2022 Yılı Muhtelif Organizasyonlar İçin Teknik Kiralama ve Açılış Kapanış Etkinlikleri Kapsamında Hizmet Alımı İş” ihalesinin ise Şirket tarafından 11.04.2022 tarihinde yapıldığı, ifade edilerek,

Sözleşmenin imzalanmasını müteakip kalan 5 günlük süre zarfında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 19'uncu maddesi kapsamında açık ihale usulü ile ihaleye çıkmasının ve ortalama 60 gün sürecek olan açık ihale sürecinin tamamlanabilmesinin mümkün olamayacağı; iş eğer zamanında yapıлып sözleşmeye bağlanmasaydı; İBB ile aralarında imzalanmış olan Sözleşmenin “Sözleşmeye aykırılık halleri, cezalar ve sözleşmenin feshi” başlıklı 16'ncı maddesi: ... “Sözleşme hükümlerine uyulmaması halinde uygulanacak asgari ceza oranı, sözleşme bedelinin On Binde 1,00'dir. Aynı fiilin tekrarı halinde bu oran %50 artırımlı uygulanır.” hükmü uyarınca, Şirket aleyhine cezai müeyyide uygulanacağı belirtilmiştir.

Şirket ayrıca, her iki iş konusunun da istisna alımları kapsamına dâhil olduğunu ve bu kapsamda gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Ancak, bir önceki yıl için de İBB tarafından ihale edilen aynı kapsam ve isimli işin Şirket tarafından alındığı, ayrıca Bulgu konusu yıla ilişkin işin Şartname hükümleri bilinerek İBB ihalesine teklif verildiği değerlendirildiğinde; Sözleşme öncesinde Şirketin, işin uygulama takvimi ile açık ihale mevzuatının örtüşmeyeceğini bildiği anlaşılmaktadır. Buna göre işin, Şirketin tabi olduğu ihale mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilemeyeceğinin bilinmesine rağmen işe teklif verilmesi ve sonrasında cezai işlem uygulanacağı gerekçesiyle işin ihale yapılmaksızın piyasadan karşılanması mevzuata uygun olmamaktadır.

Diğer taraftan Şirket her iki işin de istisna alımları kapsamında olduğunu belirtse de Bulgu konusu, işlerin konusu itibarıyla istisna kapsamında olmadıklarına ilişkin olmayıp, toplam tutarları itibarıyla istisna kapsamında olmadıklarına ilişkindir.

Sonuç olarak Şirketin, yukarıda belirtilen ve aynı firmalar davet edilerek, yakın tarihlerde gerçekleştirilen, şartname hükümleri büyük ölçüde benzer ve yaklaşık maliyeti toplam 41.727.214,26 TL olan hizmet alımlarını, parçalara bölünmeden açık ihale ile temin etmesi gerektiğinden; ihale mevzuatı ve istisna alımları kapsamında gerçekleştiremeyeceği ihalelere teklif vermemesi gerekmektedir.

BULGU 7: İhale Kapsamında Alınması Gereken Hizmet Alımının Doğrudan Temin Edilmesi

Şirketin, “İdareye ait cihazların, yükleniciye ait sistem odalarında barındırılması ve yükleniciye ait donanımlardan İdareye bulut hizmetlerinin verilmesi” işini, İBB Encümen Kararına istinaden doğrudan temin usulü ile diğer bir İBB iştirak şirketinden aldığı görülmüştür.

İBB'nin iştiraki olan Şirketin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesi çerçevesinde, istisna kapsamında alımlar ve doğrudan temin hükümleri hariç, ihale uygulamalarına tabidir.

Anılan Kanun'un 22'nci maddesinin (b) bendinde (22/b); alımı yapılacak ihtiyaçla ilgili olarak gerçek veya tüzel sadece tek bir kişinin özel bir hakka sahip olması durumunda, ihtiyacın ihale yapılmaksızın doğrudan temin edilebileceği belirtilmiştir.

Kanun'un yukarıda yer verilen doğrudan temin hükmüne ilişkin olarak, Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.3'üncü maddesinde; ihale konusu mal veya hizmet, bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal vb. nedenlerle ve münhasır hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal

tedarikçisi veya hizmet sunucusu tarafından sağlanabiliyorsa, ilan yapılmaksızın anılan madde hükmüne göre doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanmasının mümkün olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, konuya ilişkin hazırlanacak standart forma, ihtiyacın neden sadece özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden karşılanabileceğinin detaylı olarak yazılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin “İdareye ait cihazların, yükleniciye ait sistem odalarında barındırılması ve yükleniciye ait donanımlardan İdareye bulut hizmetlerinin verilmesi” işini, ihtiyaca ilişkin özel bir hakka sahip olmamasına rağmen İBB’nin diğer bir İştirakinden, (22/b) hükmü çerçevesinde 1.140.000,00 TL + KDV bedelle doğrudan temin ettiği tespit edilmiştir.

Alımı yapılan işe ilişkin olarak Yüklenicinin özel bir hakka sahip olması hususu hazırlanan standart formda; İBB’nin sunucu kiralama ve depolama vb. hizmetlerin pazarlama ve satışını, hizmet alımı yapılan İBB İştirakine vermesi şeklinde açıklanmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, İBB’nin İştirak şirketlerinin birbirleriyle ve İBB ile olan erişimlerinin dışarıya çıkmadan İBB fiber altyapısıyla iç network üzerinden sağlandığı, datanın İBB veri merkezinde bulunmasının oldukça önem arz ettiği, bu gerekçeler doğrultusunda, Şirketin sunucu sistemlerinin İBB veri merkezinde barındırılmasının teknik açıdan daha uygun olacağını değerlendirildiği, söz konusu nedenlerle işin, Kamu İhale Kanunu’nun 22’nci maddesinin (b) bendi kapsamında, İBB Encümen Kararı ile alım konusu işe dair kendisine özel bir hak verilmiş olan İBB’nin diğer bir iştirakinden, doğrudan temin usulü ile alındığı ifade edilmiştir.

Ancak, İBB’nin kendi İştirakine Bulgu konusu işe ilişkin özel bir hak vermesi o İştiraki, işin piyasada yaygın bir sunucu ağı bulunması nedeniyle, 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin (b) bendi çerçevesinde “Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.” kapsamına sokmamaktadır.

Diğer taraftan Şirket, güvenlik önlemleri kapsamında verinin İBB alt yapısında barındırılmasının uygun olacağını belirtse de; ihale mevzuatı böyle bir gerekçe ile (22/b) kapsamında alım gerçekleştirilmesine izin vermemektedir. Şirketin güvenlik önlemlerini dikkate alması önemli görülmekle birlikte, İBB’nin Şirkete ortak olması Şirket ile İBB’nin diğer iştirakleri arasında ihale mevzuatı açısından bir istisna sağlamamakta, alımın bu yönde teknik şartname düzenlemek suretiyle rekabet ortamında sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: Şirket Tarafından İhale Edilen İşlerin Teknik Şartname Hükümlerinin Yüklenici Firmalar Tarafından Tam Olarak Yerine Getirilmemesi

İhale edilen işlere ilişkin teknik şartnamelerde yer alan bazı düzenlemelerin yüklenici firmalar tarafından yerine getirilmediği, sorumlu personelin denetim ve kontrol faaliyetlerini özenli yürütmediği görülmüştür.

Şirketin yüklenicisi olduğu 2022 yılı İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı spor tesislerinin elektrik ve mekanik sistemlerinin periyodik bakım ve hazır halde tutulması hizmeti alımı işi kapsamında, işin yürütülmesine ilişkin Şirket tarafından yedi kısım olarak toplam 17.392.111,53 TL bedelle dört farklı yüklenici firmaya ihale edilen işlerin teknik şartnamelerinin ilgili bölümlerinde aşağıda yer verilen hususlar yer almaktadır:

“-Teknik şartnamede kapasite, mahal bilgileri ve bakım periyotları verilen cihazların iş bu teknik şartname kapsamında belirtilen maddelere ve yürürlükteki ilgili kanun ve yönetmeliklere uygun olarak gerekli bakımlarını yapmak, yüklenicinin sorumluluğundadır. İlgili cihazların/sistemlerin bakım hizmetleri ilgili tesis teknik personeli nezaretinde yapılacaktır, bakım yapıldıktan sonra durumla ilgili teknik servis formu düzenlenerek idareye ibraz edecektir. Servis formunda değişen malzemeler belirtilecek, imzalı servis formu ve değişen malzemelerin fotoğrafı e-posta eki olarak idareye aynı gün içinde iletilecektir.

-Bakım onarımı yapılan cihazlar/sistemlerde herhangi bir yedek parça ya da sarf malzeme değişimi gerektiğinde konu hakkında teknik rapor hazırlanarak idareye sunulacak ve değişimi için onay alınması durumunda söz konusu parça değiştirilerek, hakedişlendirecektir.

-Yüklenici firma, işe başladıktan sonra 10 gün içerisinde tesislerde mevcut bulunan ve periyodik bakımından sorumlu olduğu cihazların durumları, eksiklikleri ile ilgili olarak detaylı teknik rapor hazırlayacak ve ilk hakediş faturasının ekinde ibraz edecektir.10 gün içerisinde tespit edemediği arızalardan yüklenici mesul tutulacaktır.

-Cihazlarla ilgili arıza bildiriminde, arızaya şartnamede belirtilen sürede müdahale edilecek firma yetkilisinin hazırlayacağı arıza takip tutanağına arızanın sebebi ve sonucu hakkında tesis yetkilisine ve idareye gerekli bilgi ve açıklamalar rapor halinde yazacaktır. Rapor aynı gün içerisinde idareye e-posta eki olarak iletilecektir.

-Yüklenici personel adam/gün puantaj raporu hakediş ile beraber idareye teslim edilecektir.

-Bakım ve arıza sonucu değiştirilen her parça tutanakla spor tesisi idaresine teslim edilecektir. Teslim tutanağı aynı gün e-posta eki olarak idareye iletilecektir.”

Yapılan incelemede, teknik şartnamede belirtilen; yapılan işleri raporlama ve belgelendirmeye yönelik hükümler ile yine teknik şartnamede belirtilen bazı hükümlerin tam olarak ya da hiç yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Örneğin, yüklenici firmaların, teknik şartnamede yar aldığı üzere, işe başladıktan sonra 10 gün içerisinde tesislerde mevcut bulunan ve periyodik bakımından sorumlu oldukları cihazların durumları ve eksiklikleri ile ilgili detaylı teknik rapor hazırlayıp ilk hakediş ekinde ibraz etmedikleri; yapılan işlere ilişkin tesis sorumlusu, tesiste bulunan teknik personel ve saha koordinatörlerinin imzalarını içeren formların, imzalı servis formlarının ve değişen malzemelerin fotoğraflarının hakedişlerde eksik şekilde yer aldığı; yine örnek olarak ikinci kısım asansör sistemlerinin periyodik bakım ve hazır halde tutulması işi kapsamında Mayıs ayı hakediş ödemesi incelendiğinde, tüm hakedişlerde bulunan eksikliklere ek olarak kesilen önemli tutarda faturaya ilişkin asansör arıza ve bakım formları hariç bilgi ve belgenin olmadığı, görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, gerekli işlemlerin yapılarak 2023 yılı içerisinde bahse konu rapor eksiklerinin tamamlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapılan işlere ilişkin teknik şartnamelerinde yer alan düzenlemelere uyulmaması, işlerin şartnamesine uygun yapıp yapılmadığı konusunda kontrol ve denetim süreçlerini zafiyete uğratacağından; yapılan işlere ilişkin tesis sorumlusu, tesiste bulunan teknik personel, saha koordinatörlerinin imzalarını içeren formların, imzalı servis formlarının ve değişen malzemelerin fotoğraflarının yer aldığı eklerle birlikte kapsamlı bir dosyalama sisteminin işletilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Yemek Hazırlama ve Dağıtım Hizmeti Alımında Kontrol Teşkilatının İşin Uzmanı Kişilerden Oluşturulmaması

Şirketin İBB'den ihale kapsamında almış olduğu, “2022 yılı İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait spor tesislerinin işletilmesi ve hazır halde bulundurulması alımı işi” uygulaması kapsamında alt yükleniciye ihale ettiği “2022 yılı İBB Cebeci Spor Kompleksi için malzeme dâhil yemek hazırlama ve dağıtım hizmeti alımı” işinde kontrol teşkilatının işin uzmanı olmayan kişilerden oluşturulduğu görülmüştür.

Belediye iştirakleri dâhil, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g)

bendi kapsamında belirtilen idarelerin, yine aynı madde kapsamında belirtilen alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç anılan Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

Şirketin bulgu konusu yapılan ve sözleşme bedeli 5.405.000,00 TL + KDV olan “yemek hazırlama ve dağıtım hizmeti alımı” işi, limitler dahilinde 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendi kapsamında gerçekleştirildiğinden, Şirket için Şartnamesine uygun gerçekleşip gerçekleşmediğini denetlemek amacıyla oluşturacağı kontrol teşkilatında da ihale mevzuatıyla bağlı olmamaktadır.

Ancak, işin teknik şartnamesinde, hazırlanacak gıda özelliklerine ilişkin çeşitli teknik düzenlemeler yapıldığı dikkate alındığında, hizmetin belirlenen şartlara uygun yerine getirilip getirilmediğinin kontrolünün işin uzmanı kişilerce yapılması gerekliliği, kamu ihale mevzuatıyla bağlı olunmasa da, hayatın olağan akışından kaynaklanmaktadır.

Yapılan incelemede, 2022 yılı İBB Cebeci Spor Kompleksi için malzeme dâhil yemek hazırlama ve dağıtım hizmeti alımı işinin uygulamasına ilişkin oluşturulan üç kişilik kontrol teşkilatında yer alan iki kişinin beden eğitimi bölümü mezunu olduğu, bir kişinin ise dış ticaret bölümü mezunu olduğu, dolayısıyla yemek hazırlama işinin teknik şartnamesine uygun gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol etme yeterliliğine sahip olmadıkları anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, faaliyet alanının spor etkinlikleri olması münasebeti ve işletilen tesislerin İstanbul'a yayılmış olması nedeniyle, yemek konusunda geçmişte toplu yemek işiyle iştigal etmiş çalışan bulma konusunda zorluk yaşandığı; en azından yönetsel yetkinlikleri açısından değerlendirilmiş idari ve tesis yöneticilerine bahse konu Cebeci Spor Kompleksi toplu yemek hizmeti kontrol teşkilatında bu nedenle yer verildiği, ancak 2023 yılı içerisinde konuya ilişkin etkili çözümlerin değerlendirileceği ve 2024 yılı dosyasında uygulanmaya çalışılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, şartnamesinde teknik detaylarına yer verilen işlerin kontrolüne ilişkin oluşturulacak komisyonların, yemek alımlarının sağlık boyutu da dikkate alınarak, işin uzmanı kişilerden oluşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Yeni Birim Fiyat Uygulamasının Teknik Şartname Hükümlerine Aykırı Yapılması

Şirketin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3’üncü maddesinin (g) bendine istinaden “İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı spor tesislerinin 2021 yılı elektrik ve mekanik

sistemlerinin periyodik bakımı ve hazır halde tutulması” hizmet alımı işi kapsamında yapılan yeni birim fiyat uygulamasının, teknik şartname hükümlerine aykırı yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin bu Kanun’a tabi olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun’un “İstisnalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (g) bendinde, belediye iştirakleri dâhil maddede sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2021 yılı için 33.494.082,00 TL’yi aşmayan alımlarının, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanun’dan istisna tutulduğu ifade edilmiştir.

Buna göre, Şirket, 4734 sayılı Kanun’un 3/g maddesi kapsamında yapacağı alımlarda, 4734 sayılı Kanun’da belirtilen ihale usulleri ve ikincil mevzuatına tabi olmadığından yeni birim fiyat tespitlerinde, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi düzenlemeleri yerine alımlar özelinde düzenlediği sözleşme ve eki dokümana uymak durumundadır.

“İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı spor tesislerinin 2021 yılı elektrik ve mekanik sistemlerinin periyodik bakımı ve hazır halde tutulması” hizmet alımı işi teknik şartnamesinin yeni birim fiyat belirlenmesine ilişkin 9’uncu bölümünün ilgili alt maddelerinde;

“9.4. Birim fiyat teklif cetvelinde bulunmayan yedek parça ihtiyacı doğması durumunda, maliyet hesabı en son yayınlanan “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı - İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatlarına” göre yapılacaktır.

9.5. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı - İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatlarında bulunmayan iş ve yedek parçalar için 3 ayrı firmadan iş kalemlerini içeren ayrıntılı teklif alınacak ve 2 iş günü içerisinde idarenin bilgisine sunulacaktır.”

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

Buna göre, birim fiyat teklif cetvelinde bulunmayan yedek parça ihtiyacı doğması durumunda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından en son yayımlanan inşaat ve tesisat birim fiyatlarının esas alınması, bu listede yer almayan iş kalemlerinin fiyatının ise üç firmadan teklif alınmak suretiyle belirlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bazı iş ve yedek parçaların yeni birim fiyatlarının, bu işler birim fiyat teklif cetvelinde yer almasına, bazılarının ise birim fiyat teklif cetvelinde yer almamakla

birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı - İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları listesinde yer almasına rağmen, üç firmadan teklif almak suretiyle belirlendiği tespit edilmiştir.

Birim fiyat teklif cetvelinde yer alan kalemler için 103.860,00 TL fazla tutarda ödeme yapılırken, birim fiyat teklif cetvelinde olmayıp Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı - İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları listesinde yer alan kalemler için 55.445,16 TL eksik ödeme yapılmıştır. Buna göre, yeni birim fiyat belirlenmesinde teknik şartname hükümlerine uyulmaması Şirketin toplam 48.414,84 TL fazla ödeme gerçekleştirmesine neden olmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, bulguya esas hizmet alımı işi kapsamında teknik şartnamenin ilgili maddelerinde tespit edilen yeni birim fiyatların sehven hesaplandığı, 2023 yılı şartnamelerinde söz konusu Bulgu ile alakalı gerekli düzenlemenin yapılarak Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı pozlarının geçerli sayılacağı, bu doğrultuda teknik şartname hükümlerine uygun şekilde işlem yapılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu sermayesi kullanan Kuruluşun Şirket zararına uğramaması, diğer taraftan yönetim kurulu üyeleri ile diğer yöneticiler hakkında hukuki sorumluluğa sebebiyet verilmemesi bakımından; alımı yapılan işlerde yeni birim fiyat belirlenmesinde, sözleşme ve eki doküman düzenlemelerine göre işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Şirket Yükümlülüklerinin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Ek Mali Külfete Katlanılması

SGK primi ve vergi ödemelerinin zamanında yapılmaması nedeniyle Şirketin ilave mali yüke katlandığı görülmüştür.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş ve faaliyet gösteren bir anonim Şirket olup; Şirketin faaliyetleri dolayısıyla vergi, sosyal güvenlik mevzuatı ve diğer kanunlardan kaynaklı, ödeme vadeleri belirli çeşitli mali yükümlülükleri bulunmaktadır.

6102 sayılı Kanun'un "Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (c) bendinde; finansal planlama için gerekli düzenin kurulması şirket yönetim kurullarının devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır.

Buna göre, Yönetim Kurulunun, mevzuattan kaynaklanan mali yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmesi bakımından gerekli finansal planlamayı yapma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirketin 2022 yılı içinde vergi, SGK primi ve diğer çeşitli ödeme yükümlülüklerini zamanında yerine getirmediği ve bu nedenle 1.572.136,29 TL ilave faiz, idari para cezası ve diğer ödeme yükümlülüklerine maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, satışların yaklaşık %95'inin gerçekleştirildiği İBB başta olmak üzere müşterilerden yapılan tahsilatların öngörülen vadeden daha uzun bir süreye yayıldığı, bu nedenle nakit akışında çeşitli dönemlerde aksamalar yaşandığı, söz konusu aksaklığı giderebilmek için tedarikçilerin borçlarının ödeme vadelerinin uzatılmasının yanı sıra vergi ve SGK ödemelerinde de zaman zaman gecikmeler yaşandığı, dolayısıyla bahsi geçen ek maliyetlere katlanılmak zorunda kaldığı ifade edilmiştir.

Nakit akışında çeşitli dönemlerde aksamalar yaşanması sonucu Şirket faaliyetlerinin olumsuz yönde etkilenmesi durumu makul karşılanabilmekle birlikte, 6102 sayılı TTK'nin 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; "*Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.*" hükmü gereği, Şirketin Yöneti Kurulunun gerekli ihtiyat tedbirlerini alma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Sonuç olarak Şirketin, ek mali külfete maruz kalınmaması bakımından, gerekli finansal planlamayı yaparak mali yükümlülükleri zamanında ödemesini gerekmektedir.

BULGU 12: Yüklenici Firma Olarak İşletilen Bazı Spor Tesislerine ait Elektrik, Doğalgaz, Su Fatura Bedellerinin Şirket Bütçesinden Ödenmesi

Şirketin, işletmesini İstanbul Büyükşehir Belediyesinden ihale ile aldığı spor tesislerden bazılarının elektrik, doğalgaz ve su faturalarını, teknik şartnamesinde İBB tarafından karşılanacağı belirtilmesine rağmen, kendi bütçesinden karşıladığı görülmüştür.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale edilen ve önceki yıllarda Şirketin uhdesinde kalan "İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait spor tesislerinin işletilmesi ve hazır halde bulundurulması hizmet alım işi", 2022 yılında da Şirket uhdesinde kalmış olup, bu kapsamda İBB ile Şirket arasında imzalanan sözleşmenin eki teknik şartnamesinin 30.3'üncü maddesinde; spor tesislerinde kullanılan elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin fatura bedeli karşılığı İBB tarafından ödeneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, anılan iş kapsamında işletilen bazı spor tesislerine ait 2022 yılı ve önceki yıllara ilişkin ve İBB tarafından karşılanması gereken toplam 2.534.741,47 TL elektrik, doğalgaz ve su fatura bedellerinin Şirket kaynaklarından ödendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, 3denmiş olan elektrik, su ve doğalgaz bedellerinin iadesi ile ilgili talebin yazısı yazılarak İBB'ye g3nderildiği, İBB tarafından incelemelerin tamamlandığı ve en kısa s3rede 3demenin yapılacağı bilgisinin alındığı ifade edilmiştir.

Buna g3re, şartname h3k3mleri gereği İBB tarafından 3denmesi gereken fatura bedellerinin Şirket kaynaklarından 3denmemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertlerinin Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması	2021	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması” başlığıyla Bulgu 2 olarak yer almaktadır.
Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması	2021	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması ” başlığıyla Bulgu 4 olarak yer almaktadır.
Şirket Yükümlülüklerinin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Ek Mali Külfete Maruz Kalınması	2021	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirket Yükümlülüklerinin Zamanında Yerine

			Getirilmemesi Nedeniyle Ek Mali Külfete Katlanılması ” başlığıyla Bulgu 11 olarak yer almaktadır.
--	--	--	---